

No: 593 – Menş e Adı

ÖZVATAN ÇİÇEK BALI

Tescil Ettiren

ÖZVATAN KAYMAKAMLIĞI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 18.09.2018 tarihinden itibaren korunmak üzere 15.11.2020 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 593
Tescil Tarihi	: 15.11.2020
Başvuru No	: C2018/184
Başvuru Tarihi	: 18.09.2018
Coğrafi İşaretin Adı	: Özvatan Çiçek Balı
Ürün / Ürün Grubu	: Çiçek Balı / Bal
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Özvatan Kaymakamlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Hükümet Konağı Özvatan KAYSERİ
Coğrafi Sınırı	: Kayseri ili Özvatan ilçesi
Kullanım Biçimi	: Özvatan Çiçek Balı ibareli aşağıda tanımlanan logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Özvatan Çiçek Balı ibareli logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Özvatan'da arıcılığın geçmişi eski yıllara dayanır. Yöre halkının geçim kaynaklarından biridir. İlçede su kaynaklarının bol olması, buna bağlı olarak floranın zengin olması ve rakımın değişken olmasından dolayı çiçeklenme süresinin fazla olması gibi faktörler arıcılığa elverişli bir ortam oluşturur. Bölgenin flora yapısında 103 çeşit çiçekli bitki ve 50'ye yakın ağaç türü bulunur. İlçe topraklarında yapılan tarımsal faaliyetler için ekili alanları bulunan *Trifolium* Spp. (Üçgül), *Vicia* Spp. (Kır Yoncası, Kış Fiği) ve *Onobrychis Vicifolia* (Korunga) adlı yem bitkileri, bal arılarının yüksek oranda polen ve nektarından faydalandığı bitkilerdir. Ayrıca ekili alanlarda yetişen *Trigonella Foeumgraceum* (Çemen), *Pimpinella Anisum* (Anason) ve meyve ağaçları da arıların fazlaca polen ve nektar topladığı bitkiler arasındadır. Bunların yanı sıra doğal olarak yetişen *Eryngium Campestre* (Boğa Dikeni), *Centaurea* Spp.(Güneş Çiçeği-Çoban Dikeni), *Bupleurum Rotundifolium* L. (Tavşan Kulağı), *Cirsium Arvense* (Köy Göçürten) ve *Brassica* Spp (hardalgiller) bitkileri bölgede üretilen balın içeriğinde etkilidir.

Bölgede kekik ve geven bitkisi baskındır. Bitkilerin engebeli arazide çiçek açma evrelerinin değişiklik göstermesi, bal sezonunun uzaması ve verim açısından avantaj sağlar.

Özvatan Çiçek Balını, dillerinin daha uzun olması sebebiyle derin tüplü çiçeklerin nektarlarından daha fazla yararlanabilen Kafkas melezi arısı yapar.

Özvatan'da üretilen çiçek ballarında Fabaceae, Apiaceae, Astereceae, Rosaceae, Brassicaceae, Pinaceae, Euphorbiaceae, Hypericaceae, Plantaginaceae, Urticaceae, Polygonaceae, Fagaceae, Dipsacaceae, Rubiaceae, Poaceae familyalarına ait polenler teşhis edilir. Bunların içerisinde balların %50'sinden fazlasında görülen polenler *Trifolium* sp., *Eryngium campestre*, *Pyrus* sp., *Vicia* sp., *Brassica* sp., *Cirsium arvense*, *Pimpinella anisum*, *Onobrychis viciifolia*, *Trigonella foeum-graceum* taksonlarıdır.

Sekonder olarak tespit edilen bitkiler arasında; *Eryngium campestre* sp., *Centaure* spp., *Lotus* sp., *Thymus* sp. ve *Lotus corniculatus* yer alır.

Minör oranda bulunan polenler ise *Carduus Nutans*, *cirsium arvense*, *Bupleurum rotundifolium*, *Brassica* spp., *Pimpinella anisum*, *Pyrus* sp., *Helichrysum* sp., *Rubium* sp., *Scabiosa rotata*, *Anthemis* sp., *Plantago lanceolata*, *Hedysarum* sp., *Taraxacum officinale*, *Poaceae*, *Salvia* sp., *Rosa canina*, *Borago officinalis*, *Teucrium polium*, *Onobrychis viciifolia* taksonlarına aittir.

Ayrıca *pinus* sp., *Cistus* sp., *Euphorbia macrolclada*, *Hypericum hypsophyllum*, *Zea Mays*, *Lmium* sp., *Raphanus rapanistrum*, *Urtica dioica*, *Rumex* sp., *Castanea sativa*, *Crateagus orientalis*, *Anthemis* sp., *Astragalus* spp., *Mellotus officinalis*, *Erica* sp. bitkileri balda eser oranda bulunan polenlere ait bitki grubunu oluşturur.

Sonuç olarak yörede yaygın olarak ekimi yapılan yem bitkileri ile çemen bitkisinin nektar ve polen bakımından bal arıları açısından cezbedici olmalarından dolayı balların büyük kısmında bu taksonlara ait polenler gözlenir.

Yöre ballarının diğer yörelerin ballarından ayırt edici özelliği; yem bitkileriyle birlikte endemik türleri olan *Centaurea* spp. (güneş çiçeği-çoban dkeni), *Eryngium campestre* (boğa dkeni), *bupleurum rotundifolium* L.(tavşan kulağı), *Cirsium arvense* (köy göçürten) ve *Brassica* spp (hardalgiller) gibi doğal yetişen bitkilerin polenlerinin bal örneklerinde yoğun olmasıdır.

Özvatan Çiçek Balının Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri:

<u>Özellik</u>	<u>Değer</u>
Diastaz sayısı	15,9-29,7
Fruktoz+glukoz	% 70,9-72,5
Fruktoz/glukoz oranı	1,2
Sakkaroz	Tespit edilir seviyede bulunmamıştır.
Nem	% 15,8-17,50
Prolin değeri	635-1571

Üretim Metodu:

Çiçekli bitki örtüsü bulunan Özvatan ilçesine 5000 kovan yerleştirilmektedir. Tüm kovanlar arıcı-kovan takip sisteminde kayıt altına alınacaktır.

Kafkas melezi arılar Özvatan’da kışlatılarak sezona yine burada hazırlanır ve üretim bu bölgede yapılır. Kovanlar da arılar gibi Özvatan ilçesi sınırları içinde kışlatılır ve kovan temizliği fiziksel olarak (el ile) yapılır.

Arıcılar 10 km’lik uçuş alanı içinde kendilerine belirlenmiş bölgelerde kovanlarını kurar.

Özvatan Çiçek Balı üretiminde Tarım ve Orman Bakanlığının izin verdiği Türk Gıda Kodeksine uygun zirai ilaçlardan izin verilen miktarlarda kullanılarak hastalık ve zararlılarla mücadelede edilir.

Kışlatma:

Arılar Özvatan’da kışlatılır. Sonbaharda bakımları yapılan arılar kapalı yere veya üstleri örtülerek kışlatmaya alınır. İlkbahara kadar dokunulmaz. Bakım olarak parazitlere karşı ilaçlama yapılır. Besleme olarak kek veya şurup takviyesi yapılır. Arılar kovandaki peteklerde bırakılan ballarla ilkbahara kadar beslenir.

Sağım:

Özvatan’da sağım balın olgunlaşmasına ve iklim şartlarına bağlı olarak temmuz ayının ikinci yarısında başlar, ağustos ayının ilk haftasına kadar sürer. İklim şartlarından ve gezginci arıcı bulunmamasından dolayı tek sağım yapılır.

Sağım işlemi geleneksel usullerle yapılır. Körükler kullanılarak hafif dumanlama yapılır ve çerçeveler ballıklardan alınır. Alınan balların sırları sır bıçağı veya tarağı ile alınıp bal süzme makinelerinde süzdürülür ve 1-2 gün dinlendirilir. Bal süzgecinden bal mumu ve arı parçalarının ayrılması için süzülüp cam kavanozlara doldurulur.

Bakım ve Besleme:

İlkbaharda ana kontrolü yapıldıktan sonra fazla çıtalar alınarak daraltma yapılır. Hava şartlarına göre kek veya şurupla besleme yapılır. Parazit ilaçlaması yapılır. Kek; bal ve pudra şekerinden yapılan katı besleyicidir. Şurup ise şeker ve su ile yapılır. Arıların bal üretmeye başladığı dönemden en az 15 gün önce (haziranın ilk yarısı) arıların beslenmesi kesilir. Temmuz sonunda bal hasadı yapıldıktan sonra yavruya teşvik için şurup takviyesi yapılır ve tekrar parazit ilaçlaması yapılır. Son olarak kışa hazırlık için sonbahar bakımları yapılır.

Balın Depolanması ve Ambalajlanması:

Ağustos ortalarında balların sağılmasından sonra süzülen ballar Özvatan Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bünyesinde kurulan dolum tesisinde 0,5 kg, 1 kg ve 2 kg cam kavanozlara doldurulur. 15 °C'nin üstünde depolarda saklanmaktadır.

Denetleme:

Denetim mercii, Özvatan Kaymakamlığı koordinatörlüğünde; Özvatan Kaymakamlığı, Özvatan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Özvatan Belediyesi ve S. S. Özvatan Tarımsal Kalkınma Kooperatifinde görevli konusunda uzman (gıda denetim sertifikası sahibi gıda denetçileri) en az 4 kişiden oluşur.

Denetim mercii; Özvatan Çiçek Balı üreticilerini kışlatma, sağım, pazarlama ve satış dönemlerini kapsayacak şekilde yılda 3 defa denetler. Bunun dışında gerekli görüldüğünde veya şikâyet halinde her zaman denetim yapılabilir.

Numunelerin analizi için il kontrol laboratuvarları veya denetim mercii tarafından uygun bulunan diğer laboratuvarlardan yararlanılacaktır.

Denetimler üretim metodu üzerinden gerçekleştirilecek olup, gerekli görüldüğünde (şikâyet ya da ürün kalitesinde şüphe olması durumlarında) kimyasal ve fiziksel olarak numune analizleri ile şeker kompozisyon analizleri yapılır.

Denetim merci, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.